

Konservaattori-

---

liiton lehti nro 91 4/2007

2007

Julkaisija:

Pohjoismaisen konservaattoriliiton Suomen osasto ry
Nordiska konservatorförbundets Finska sektionen rf
Annankatu 16 B 50
00120 Helsinki

Toimituskunta:

Katri Kurkela, vastaava toimittaja, gsm: 040 581 1804
anukatri@nic.fi

Katariina Melvas, vastaava toimittaja, työ: 09 4050 9073
Suomen Merimuseo, Hylkysaari
00570 Helsinki
katariina.melvas@nba.fi

Heidi Wirilander, toimittaja, taittaja, tekninen toteutus
Halkosuontie 93 B
00660 Helsinki
heidi.wirilander@yahoo.com

Lehtien aikataulu:

Numero	Aineistopäivä	Ilmestymispäivä	Päätoimittajat
92 1/2008	7.2.2008	28.2.2008	Katri Kurkela ja Katariina Melvas
93 2/2008	8.5.2008	30.5.2008	Katri Kurkela ja Katariina Melvas
94 3/2008	4.9.2008	26.9.2007	Katri Kurkela ja Katariina Melvas
95 4/2008	30.11.2008	22.12.2008	Katri Kurkela ja Katariina Melvas

---

Painovuosi 2007
ISSN 0780-0223

Levikki:
300 kpl
4 numeroa vuodessa
monistekoko A5/pysty

Painopaikka:
Kopio-Niini
Lönnrotinkatu 32 D
00180 Helsinki

Ilmoitukset:
Valmiit monistuskelpoiset mustavalkoiset 1:1
koossa tai sähköisesti toimitetut

2/1 sivu 120 euroa
1/1 sivu 60 euroa
1/2 sivu 30 euroa
takasivu 100 euroa

liitesivut sopimuksen mukaan

Mainostilamyynti:
Heidi Wirilander, gsm: 040 533 4915

Pohjoismaisen konservaattoriliiton Suomen osasto ry ja Konservaattoriliiton lehti eivät vastaa artikkelien ja ilmoitusten sisällöstä.

Lehden toimitus varaa oikeuden muokata aineistoa.

Sisältö

Puheenjohtajan palsta

- Riitta Koskivirta: Hallitus tiedottaa 4

Toimituksen sananen

- Katri Kurkela ja Katariina Melvas 5

Virallinen osuus

- Syyskokouspöytäkirja 2007 6
- PKL Suomen osasto ry:n toimintasuunnitelma vuodelle 2008 10
- PKL Suomen osasto ry:n talousarvio vuodelle 2008 14
- PKL Suomen osasto ry:n selvityspyyntö 15
- EA:n ja MAL:in vastine selvityspyyntöön 16
- NKF liittoneuvoston kokous Oslossa 2007 17

Artikkelit

- Maria Järvinen: Työpajoja The NY Metropolitan museum of Art:ssa 20
- Puranen, Sollman, Kiviluoma ja Ojanne: Afrikkalaisten aarteiden jäljillä 24
- Anna Rajainmaa: Teetä ja sympatiaa 28
- Katri Kurkela: Konservaattorina nukketohtorilla 30

Matkakertomukset

- Mari Sollman ja Laura Suomalainen: Esinekonservoinnin opiskelijakonferenssi ..33

Kannen kuva: Mari Sollman, Kölnin katedraali, 2007.

Hyvää kaamoksen aikaa,

Yhdistyksen syyskoulutuspäivä ja syyskokous pidettiin Lahdessa, jossa meidät otettiin sydämellisesti vastaan. Esitykset Suomen hiihtomuseon auditoriossa olivat erittäin mielenkiintoisia ja antoivat paljon tietoa hankintojen käytännöistä. Myös vierailukohteissa oli paljon katsottavaa ja kuultavaa, niissä jokaisessa olisi voinut viipyä kauemminkin. Suurkiitokset onnistuneesta päivästä kaikille puhujille, vierailukohteiden oppaille ja esittelijöille, sekä tilaisuuden järjestäjille! Erityisen lämpimät kiitokset Kati Ruhalalle ja Suomen sotilasmusiikkimuseolle tarjoamasta kokoustilasta, sekä Pia Klaavulle erinomaisesta, aidosta kotona leivotusta iltapalasta.

Akavan erityisalajat ja Museoalan ammattijärjestö ovat vastanneet yhdistyksen selvityspyyntöön KVTES:n neuvottelutilanteen menettelyistä, molemmat kirjeet ovat luettavissa tämän lehden sivuilla. Kommentit ovat tervetulleet, joko hallitukselle suoraan, mutta mieluiten avoimessa keskustelussa esim. yhdistyksen verkkosivuilla keskusteluforumissa.

Ensi vuoden alussa yhdistys järjestää yhdessä Museoalan ammattiliiton kanssa konservaattoreille suunnatun kyselyn, jonka tarkoituksena on saada ajanmukaista tietoa konservaattoreiden koulutustasoista, työtilanteesta, palkkaus- ja työaikakysymyksistä, yms. Myös muihin kuin MAL:oon kuuluvat, tai mihinkään ammattiliittoon järjestäytymättömät konservaattorit kutsutaan osallistumaan kyselyyn. Samoin toivotaan koulutusalan ulkopuolella työskentelevien konsujen vastaavan kyselyyn. Edellisestä kyselystä on jo yli kymmenen vuotta ja tällä välin on tapahtunut paljon. Toivommekin mahdollisen kattavaa osallistumista luotettavan ja ajantasaisen tilaston saamiseksi.

Ennen sitä kuitenkin oikein onnellista loppuvuotta kaikille! Toivoo hallituksen puolesta

Riitta Koskivirta
puheenjohtaja

Vuoden pimein aika alkaa olla synkimmillään

ja siltä pääsee tuskin kukaan meistä pakoan. Hämärän hetkellä kannattaa sytyttää kynttilä ja antaa pienen valon tuoda levollisuutta mieleen.

Konservaattoriliiton lehden teko osui tällä kertaa monin kertaisen kiireen keskelle. Lukukauden ja työvuoden loppuunsaattaminen keskellä lapsiperheen jouluvalmisteluja ja joulujuhlia on vaatinut tasapainoilua aikataulujen kanssa. Myös Suomen merimuseossa aikataulut ovat vaatineet monenlaista mukautumista, kun Helsingin Hylkysaarella toimineen museon työhuoneet tavaroineen on pakattu ja muutettu Kotkaan. Suomen merimuseon toiminta siirtyi joulukuun alusta uusiin tiloihin Merikeskus Vellamoon.

Vuoden 2007 viimeisessä lehden teemana on opiskelijoiden työharjoittelu, mutta sen rinnalla toisena teemana voi nähdä kansainvälisyyden. Toimitus kiittää lämpimästi kaikkia kirjoittajia mielenkiintoisista artikkeleista. Ensi vuonna tarkoituksenamme on jatkaa aiheiden teemoittamista esiin nostamista ja tulemme jälleen kääntymään lukijoidemme puoleen tavoittaaksemme kiinnostavat aiheet ja ajankohtaiset tapahtumat tuoreeltaan.

Vuoden viimeiseen lehteen on tuttuun tapaan koostettu myös syyskokouksen antia, mutta katsetta on tuki käännetty tulevaankin, vuoden 2008 toimintasuunnitelman muodossa.

Ennen vanhan vuoden päättymistä ja uuden alkamista koitetaan malttaa hiljentyä hetkeksi hämärässä ajassa, hämärä on mielellemme levon aikaa. Levänneenä jaksamme ladata itseemme hyvää energiaa perheidemme ja läheistemme kanssa viettämästämme ajasta ja osaamme taas pyhien jälkeen nauttia paluusta arkeen.

Kynttilää sytyttäessä voi ajatella valoisaa tulevaa, kun neljäntenä adventtina, 23. joulukuuta pimeys taittuu ja otetaan ensimmäinen askel kohti juhannusvalkeita!

Uusi vuosi odottaa haasteineen ja yllätyksineen: vaikka meillä kaikilla on varmasti jo paljon suunnitelmia ensi vuoden varalle, kannattaa jättää tilaa myös odottamattomalle.

Toimituksen tonttujoukot toivottavat Teille rauhallista Joulun aikaa sekä onnellista ja menestyksestä alkavaa vuotta 2008.

Katri, Heidi ja Katariina

SYYSKOKOUS 16.11. 2007 klo 15.50

Suomen sotilasmusiikkimuseo, Helsingintie 199, Lahti

SYYSKOKOUSEN PÖYTÄKIRJA**1 Kokouksen avaus**

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo. 15.50.

2 Kokouksen järjestäytyminen

Valitaan kokoukselle puheenjohtaja, sihteeri, kaksi pöytäkirjan tarkastajaa ja kaksi ääntenlaskijaa.

Kokouksen puheenjohtajaksi valittiin Riitta Koskivirta ja sihteeriksi Pirjo Taipale. Pöytäkirjan tarkastajiksi ja ääntenlaskijoiksi valittiin Ritva Suvanto ja Heidi Gustafsson.

3 Osanottajien toteaminen ja valtakirjojen tarkastaminen

Yhdistykseen kuulumattomilla on läsnäolo-oikeus vain jos syyskokous niin päättää.

Kokoukseen osallistui 28 jäsentä: 20 varsinaista jäsentä, 6 opiskelijajäsentä sekä 2 liittännäisjäsentä. Pia Hurri, varsinainen jäsen, oli valtuuttanut Päivi Ukkosen edustajakseen. Nimilista liitteenä 1 ja valtakirja liitteenä 2.

4 Kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen

Kokouskutsu on postitettu jokaiselle jäsenelle, joka on ollut perillä viimeistään 2.11.2007.

Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus todettiin.

5 Kokouksen esityslistan hyväksyminen

Kokouksen esityslista hyväksyttiin. Esityslista liitteenä 3.

6 Ilmoitusasiat

6.1 Liittoneuvoston kokous Oslossa 1.6.2007

Puheenjohtaja Riitta Koskivirta ja MOK-edustaja Tina Lindgren ottivat osaa liittoneuvoston kokoukseen Oslossa 1.6.2007.

Puheenjohtaja esitteli Liittoneuvoston kokouksesta valittuja paloja: Nykyinen puheenjohtaja Tina Kraemer valittiin myös seuraavalle kolmivuotiskaudelle puheenjohtajaksi. Vuodesta 2011 olisi kiertävä vuoro Islannilla, mutta jos he eivät kykene ottamaan pestiä vastaan, siirtyy vuoro Suomelle. Ensi vuoden Liittoneuvoston kokous olisi myös tarkoitus pitää Islannissa, mutta Islannin edustuksen puuttuessa kokous ei voinut suoraan päättää asiasta. Suurimpia asioita NKF:n toiminnassa ensi vuonna tulee olemaan verkkosivujen uudistus, johon on jo saatu avustuksia ja tekijäkin on tiedossa. Seuraavassa Konservaattoriliiton lehdessä on kokouksesta tarkempi raportti.

Tina Lindgren osallistui MOK-kokoukseen 30.5.2007 Oslolla. Kokouksessa keskusteltiin lehden tulevaisuudesta. Toimituskunnan on tarkoitus vaihtua 3 vuoden välein, mutta käytännössä toimituskunnat työskentelevät kauemmin. Maj Stiefin ja hänen työnantajansa panos lehden ilmestymisessä on huomattava.

Seuraava *Meddelelser om konservering*-lehden numero on teemanumero aiheista "home" ja "tuhohyönteiset". MOK:in artikkeleista todettiin vielä, että ne ovat vertaisarvioituja eli kiertävät ennen julkaisua anonyymien asiantuntijoiden tarkastettavina, joka nostaa julkaisun tieteellistä arvoa.

6.2 E.C.C.O. -raportti yleiskokouksesta

Hallituksen E.C.C.O.-yhteyshenkilö Maria Järvinen esitti Suomen E.C.C.O.-edustaja Suvi Leukumaavaaran raportin yleiskokouksesta. Raportti liitteenä 4, se myös julkaistaan seuraavassa Konservaattoriliiton lehdessä.

Esinekonservaattori Jari Heinonen esitti toiveen saada Suvi Leukumaavaara johonkin vuosikokouksista kertomaan henkilökohtaisesti E.C.C.O.:sta ja työstään siellä.

7 Jäsenhakemukset

Esittely: Hallitus esittää hyväksyttäviksi ehdotetut hakemukset.

Varsinaista jäsenyyttä hakevat:

- Annika Bertlin, huonekalukonservaattori
- Reija Eeva, tekstiilikonservaattori
- Ilkka Heikkinen, paperikonservaattori
- Rami Kokko, meriarkeologisten esineiden konservaattori
- Henni Reijonen, maalausconservaattori

Opiskelijajäsenyyttä hakevat:

- Päivi Allinniemi, tekstiili
- Emmi Bolander, paperi
- Noora Hirvonen, esine
- Emmi Heinonen, paperi
- Elina Hemminki, paperi
- Annina Hokkanen, paperi
- Jaana Kataja, tekstiili
- Hanna Keurulainen, esine

- Päivi Koivuluoma, tekstiili
- Marja Kupari, paperi
- Mia Laine, huonekalu
- Eveliina Ojanne, tekstiili
- Kaisa Paavilainen, paperi
- Annukka Parkkinen, tekstiili
- Anna Rajainmaa, paperi
- Mari Saari, tekstiili
- Laura Suomalainen, huonekalu
- Erika Tiainen, paperi

Syyskokous hyväksyi kaikki hakemukset ja uudet opiskelija- ja varsinaiset jäsenet toivotettiin tervetulleiksi yhdistykseen

8 Vuoden 2008 toiminta

8.1 Hallituksen esitys toimintasuunnitelmaksi vuodelle 2008
Toimintasuunnitelma liitteenä 5.

Heidi Gustafsson ehdotti lisäystä kohtaan "Muu toiminta", ensimmäinen kappale, viimeinen lause: ... sen voi ladata *PDF-muodossa* yhdistyksen verkkosivuilta...

Puheenjohtaja ehdotti kohdan "Muu toiminta", kolmannen kappaleen muutettavaksi, viime hetkellä ennen kokousta saatuihin tietoihin perustuen: *PKL tutkii yhteistyömahdollisuuksia Espoon modernin taiteen museon (EMMA) kanssa EMMA:n ideaan pohjautuvien vaurioista kertovien opetuskorttien painattamiseksi.*

Hallituksen esitys toimintasuunnitelmaksi vuodelle 2008 hyväksyttiin muutoksin.

8.2 Hallituksen esitys talousarvioksi vuodelle 2008
Taloudenhoitaja Vuokko Ahlfors esitti talousarvion vuodelle 2008. Liite 6.

Keskusteltiin runsaasti eläkeläisjäsenille myönnettävästä alennuksesta ja pohdittiin miten eläkeläisiä saataisiin mukaan aktiiviseen toimintaan. Myös opiskelijat esittivät toiveen alhaisemmasta jäsenmaksusta opiskelijajäsenluokassa. Keskustelun aiheeksi nousi se, olisivatko varsinaiset jäsenet valmiita kompensoimaan omalla jäsenmaksullaan mahdollisen opiskelijamaksuluokan aikaansaaman vajauksen budjetissa. Jonkinasteisena ristiriitana pidettiin sitä, että opiskelijajäsenluokassa on muitakin kuin opiskelijoita. Mietittiin myös nostaisiko alhaisempi jäsenmaksu kynnystä hakeutua ajallaan varsinaiseksi jäseneksi ja samalla kalliimpaan jäsenluokkaan. Todettiin, että jäsenmaksuja ei minkään kategorian kohdalla ole nostettu vuosiin, ja että periaatteessa maksut ovat kaiken kaikkiaan suhteellisen alhaiset. Tulevan vuoden aikana tehdään laskelmia opiskelijamaksuluokan alentamisesta ja siitä johtuvista korotustarpeista muissa jäsenluokissa. Laskelmat julkaistaan PKL:n verkkosivujen Forumissa, ja niistä toivotaan runsasta keskustelua ja mielipiteiden vaihtoa. Vuoden 2008 syyskokouksessa päätetään vuoden 2009 jäsenmaksuista, toivottavasti runsaan keskustelun ohjaamana.

Hallituksen esitys talousarvioksi vuodelle 2008 hyväksyttiin.

8.3 Jäsenmaksuista päättäminen

Hallitus esitti jäsenmaksujen pitämistä aiempien vuosien mukaisina: opiskelija-, liitännäis-, ja varsinaiset jäsenet 42€, yhteisökannattajajäsenet 110€, mutta eläkkeellä oleville jäsenille myönnetään 50% alennus jäsenmaksuista.

Hallituksen esitys jäsenmaksuista vuodelle 2008 hyväksyttiin.

9 Hallituksen 2008 jäsenten valinta

Esittely: Erovuorossa on hallituksen varapuheenjohtaja Anna Häkäre ja puolet hallituksen jäsenistä, Maria Järvinen, Pia Klaavu ja Anni Lehtimäki.

9.1 Valitaan yhdistykselle varapuheenjohtaja
Varapuheenjohtajaksi valittiin Päivi Ukkonen.

9.2 Valitaan kolme hallituksen jäsentä
Hallituksen jäseniksi valittiin Ilkka Heikkinen, Henni Reijonen ja Anna Häkäre.

10 Valitaan vuoden 2008 tileille tilintarkastajat

Yhdistykselle tulee valita kaksi tilintarkastajaa ja heille varatilintarkastajat.

Tilintarkastajiksi valittiin Pia Klaavu ja Jarmo Ingalsuo. Varatilintarkastajiksi valittiin Kirsi Kekki ja Henna Koskinen.

11 Muut asiat

Tässä kohdassa esille tulleista asioista voidaan sääntöjen mukaisesti keskustella, mutta ei päättää.

Pohdittiin mahdollisia aiheita seuraaville koulutuspäiville. Esiin nousi seuraavia ehdotuksia:

- ◆ “Kansainvälinen toiminta” yhdistettynä Nurminen-Prima -yritysvierailuun
- ◆ “Konservaattoreiden immateriaalioikeudet”
- ◆ tekijänoikeudet
- ◆ ammattietiikka
- ◆ aatehistoria
- ◆ “Eri ammattiliitot” (ja mitä etuja niillä on tarjota)

12 Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 17.28.

Pöytäkirjan vakuudeksi

Riitta Koskivirta, puheenjohtaja
Ritva Suvanto, pöytäkirjan tarkastaja

Pirjo Taipale, sihteeri
Heidi Gustafsson, pöytäkirjan tarkastaja

POHJOISMAISEN KONSERVAATTORILIITON SUOMEN OSASTO ry
 NORDISKA KONSERVATORFÖRBUNDETS FINLÄNDSKA SEKTION rf
 NORDIC ASSOCIATION OF CONSERVATORS FINNISH SECTION ra

TOIMINTASUUNNITELMA VUODELLE 2008

PKL:n Suomen osasto ry on järjestö, jonka tarkoituksena on toimia konservointialan ammattityöntekijöiden, ammatinharjoittajien ja asiantuntijoiden yhdysseitynä sekä valvoa ammattikunnan etuja. Yhdistyksen toiminnan tarkoituksena on myös kehittää konservointia tieteenä. Yhdistys edustaa suomalaista konservointialaa kotimaassa ja kansainvälisesti.

Pohjoismaisen konservaattoriliiton Suomen osasto ry on Nordiska konservatorförbundetin (NKF) jäsenosasto. NKF:lla on Pohjoismaissa yhteensä noin tuhat jäsentä. Yhdessä European Confederation of Conservators-Restorers' Organisation (E.C.C.O.) -järjestön kanssa yhdistys pyrkii lisäksi tarkentamaan konservaattorin ammattikuvaa ja selkeyttämään ammattinimikkeen käyttöä.

KANSAINVÄLINEN TOIMINTA

Yhdistyksen tehtäviin kuuluu mm. konservointialan kansainvälisten yhteyksien hoitaminen. Kansainvälisellä toiminnalla on pohjoismainen, eurooppalainen ja maailmanlaajuinen ulottuvuus.

Pohjoismainen yhteistyö hoidetaan ensisijaisesti Nordiska konservatorförbundetin liittoneuvoston kautta. Liittoneuvosto kokoontuu kerran vuodessa tai tarvittaessa myös useammin, vuorotellen eri Pohjoismaissa. Jokaisella NKF:n osastolla on oikeus lähettää kolme edustajaa liittoneuvoston kokoukseen. Osallistujamäärästä riippumatta PKL:n Suomen osasto ry:llä on yksi ääni. Osaston edustajat nimeää hallitus. Liittoneuvoston vuoden 2008 kokouksen järjestelyistä vastaa vuorollaan Islannin osasto ja se pidetään kesäkuun alussa Reykjavikissa.

Eurooppalainen ulottuvuus toteutuu PKL:n Suomen osasto ry:n E.C.C.O.:n täysjäsenyyden kautta. Yhdistyksellä on oma edustajansa järjestön hallituksessa (Suvi Leukumaavaara, varapuheenjohtaja) ja vuosittaisessa yleiskokouksessa. Hallitustyöskentelyn lisäksi järjestöllä on sekä toimintasuunnitelman toteutukseen liittyviä työryhmäkokouksia että seminaareja. Järjestön tiedotuslehtenä toimii E.C.C.O. Reports, joka jaetaan jäsenjärjestöjen varsinaisille jäsenille sähköisenä. Verkon kautta välittyy myös E.C.C.O. Short News, joka ilmestyy aina hallituksen kokouksen jälkeen, 2 - 3 kertaa vuodessa. PKL:n Suomen osasto ry:n päätösvalta ja velvollisuudet määräytyvät yhdistyksen varsinaisten jäsenten määrän mukaan.

PKL:n Suomen osasto ry kuuluu pohjoismaisen liiton kautta The International Institute for Conservation of Historic and Artistic Works -järjestöön (IIC). IIC:n päämaja sijaitsee Lontoossa ja sillä on jäsenjärjestöjä ympäri maailmaa. Pohjoismaisen konservaattoriliiton englanninkielisenä nimenä on "Nordic Association of Conservators".

Yhdistys on anonut hankeapurahaa ulkoministeriöltä *Aleksandrian Patriarkaatin museoesineistön konservointiin koulutustyönä* vuosille 2008-2010. Hakemuksen saadessa myönteisen vastauksen yhdistys voi tarjota jäsenilleen harvinaislaatuisten tilaisuuden osallistua arvokkaan esineistön konservointiprojektiin. Projektin toteuttamisen vastuuhenkilöinä toimivat konservaattorit Tuula Auer ja Helena Nikkanen.

JÄSENYYS YHDISTYKSESSÄ

Jäsenyys yhdistyksessä on sen perustamisesta lähtien pohjautunut ammattimaiseen konservointialalla työskentelyyn. Ammatillinen pätevyys E.C.C.O.:n ja ICOM:n eettisten ohjeistojen mukaisesti määriteltynä tulee jatkossa korostumaan, kun riittävä ammatillinen koulutus on kriteeri uusien jäseniä hyväksyttäessä.

Jäsenillä on mahdollisuus vaikuttaa yhdistyksen toimintaan joko toimittamalla hallitukselle valmisteltuja esityksiä, tai tuomalla ajatuksensa esille vuosikokouksissa. Yhdistyksen internet-sivuilta on linkkiyhteys sähköpostitse jäsenasiainsihteerille ja koko hallitukselle. Myös eri työryhmien toimintaan osallistuminen on kaikkien jäsenten oikeus ja vaikuttamismahdollisuus.

Kansainväliset konservoinnin yhteisöt, etenkin E.C.C.O., työskentelevät määrätietoisesti konservaattorin ammatillisen pätevyyden ja ammattinimikkeen käytön selkeyttämisen puolesta. E.C.C.O.:n viralliset dokumentit sisältävät E.C.C.O.:n ammatillisen ohjeiston: *I Ammattiala*, *II Eettinen ohjeisto*, *III Konservointialan koulutuksen perusvaatimuksia ja Säännöt*. Dokumenttien vuonna 2004 tehdyt suomenkieliset käännökset ovat luettavissa yhdistyksemme verkkosivuilla www.konservaattoriliitto.fi.

PKL:n Suomen osasto ry:n jäsenten toiminta linjautuu E.C.C.O.:n suositusten mukaisesti.

YHDISTYKSEN KOKOUKSET

Yhdistyksen kokoukset ovat sääntömääräiset kevät- ja syyskokous. Joka toinen kokous pyritään pitämään muualla kuin Helsingissä. Vuoden 2008 kevätkokous pidetään maaliskuussa ja syyskokous loka-marraskuussa.

KOULUTUS

PKL:n Suomen osaston kokousten yhteydessä järjestetään yhdistyksen omat koulutuspäivät keväällä ja syksyllä. Aiheiksi valitaan ajankohtaisia tai muuten yleisesti kiinnostavia aiheita konservoinnin alalta. Koulutuspäiviä ovat jäsenille maksuttomia, mutta jäsenistön ulkopuolisilta peritään pieni maksu. Yhdistyksen koulutuspäivien sisällön toivotaan tuovan mukaan myös muita ammattiryhmiä, siten voitaisiin alaa saada tunnetuksi ja toimintaa avoimemmaksi.

Nordiska konservatorförbundet:in (NKF) puitteissa järjestetään noin joka kolmas vuosi jatkokoulutuskurssi, jonka tarkoituksena on suoda alalla toimiville jäsenille mahdollisuus syventää ja ajanmukaistaa tietojaan. Joka kolmas vuosi NKF järjestää kansainvälisen kongressin, johon voivat osallistua myös opiskelijat ja yhdistysten ulkopuoliset henkilöt. Kurssien ja kongressien järjestämisestä vastaavat NKF:n osastot vuorollaan. Vuonna 2006 Ruotsin osasto järjesti kongressin 30.11.-1.12. Tukholmassa aiheesta "SMUTS". Suomen osaston vuoro on järjestää jatkokoulutuskurssi vuonna 2008 ja kurssi on nimeltään "Analyze this!". Kurssin aiheena on analyysimenetelmät ja se pidetään Helsingissä lokakuussa.

Hallitus on varannut taloudellisia resursseja ja nimennyt työryhmän (Eero Ehanti, Seppo Hornytkyj, Maria Järvinen, Ulla Klemelä, Ulla Knuutinen ja Riitta Koskivirta) suunnittelemaan jatkokoulutuskurssia. Kurssin toteuttamiseen haetaan myös ulkopuolista rahoitusta.

TIEDOTUS

Yhdistyksen tärkein tiedotuskanava on neljä kertaa vuodessa ilmestyvä jäsenlehti, Konservattoriliiton lehti. Lehden toimittajina toimivat Katri Kurkela ja Katariina Melvas, Heidi Wirilander jatkaa taittajana toimessaan.

PKL:n Suomen osasto ry:llä on Internet-sivut, jotka ovat toimineet vuodesta 2000 lähtien osoitteessa <http://www.konservattoriliitto.fi>. Sivuilta on linkki myös keskustelufoorumiin, jossa yhdistyksen jäsenet voivat vaihtaa ajatuksiaan eri teemoista ja ilmoittaa ajankohtaisia asioita. Verkkosivuja ja keskustelufoorumia kehitetään edelleen jäsenistön toiveiden mukaisesti. Sivustoa pyritään kehittämään paremmin palvelemaan myös jäsenistön ulkopuolisten kävijöiden tarpeita.

Pohjoismaisella konservattoriliitolla on yhteinen verkkoporttaali osoitteessa www.nordiskkonservatorforbund.org, jonka kautta pääsee mm. kaikkien osastojen sivuille. Sivustoja uudistetaan ja kehitetään Liittoneuvostolle myönnettyjen apurahojen turvin vuonna 2008.

Yhteispohjoismainen lehtemme *Meddelelser om konservering* ilmestyy skandinaavisilla kielillä ja tiivistelmät ovat suomen- tai englanninkielisiä. Lehden yhteyshenkilönä toimii Tina Lindgren. Tulevalla toimintakaudella lehteä ilmestyy kaksi numeroa. Ensimmäisen numeron teemana ovat mikro-organismit, toinen on yleisnumero. Lehden yhteyshenkilöt tekevät töitä muun muassa hankkiakseen lehdelle ulkopuolista rahoitusta.

Yhteistyötä konservattorikoulujen ja -opiskelijoiden kanssa ylläpidetään tiiviisti. Hallitus toivoo opiskelijajäsenten ottavan edelleen aktiivisesti osaa yhdistyksen toimintaan.

HALLITUS

Hallitus edustaa yhdistystä ja toimii jäsenistön tavoitteiden toteuttamiseksi. Hallitus laatii yhdistyksen nimissä annettavat esitykset, selvitykset ja lausunnot. Samoin hallitus valmistelee yhdistyksen kannanotot ja esitykset yhteispohjoismaisiin kokouksiin ja hoitaa yhteyksiä muihin kansainvälisiin alan yhteisöihin.

Hallituksella on työvaliokunta, johon kuuluvat puheenjohtaja, varapuheenjohtaja, sihteeri ja taloudenhoitaja. Työvaliokunta valmistelee asioita hallituksen käsiteltäväksi.

TALOUS

Konservattoriliiton toiminta perustuu jäsenmaksuihin ja jäsenten vapaaehtoiseen työhön. Yhdistyksellä ei ole palkattuja toimihenkilöitä. Julkisista varoista haettavalla toiminta-avustuksella pyritään rahoittamaan mm. yhdistyksen toimistopalvelut sekä jäsentiedotuksen ja ennen kaikkea kansainvälisen toiminnan aiheuttamat kulut.

Jäsenetujen kehittämiseen ja toiminnan laajentamiseen yhdistys tarvitsee edelleen ennakkoluulottomia ideoita, joilla voitaisiin vaikuttaa positiivisesti yhdistyksen varainhankintaan.

Yhdistyksen kirjanpidon hoitaa ulkopuolinen tilitoimisto. Toiseksi varsinaiseksi tilintarkastajaksi palkataan syyskokouksen valitsema ja hyväksymä ammattimainen tilintarkastaja.

MUU TOIMINTA

Konservointityön tarjouspyyntö- ja sopimusmenettelyä käsittelevä työryhmä (Anna Häkäri, Tiina Sonninen, Päivi Ukkonen) saattaa työnsä päätökseen. Työryhmän laatiman lomakkeen ja sen ohjeistuksen tarkoituksena on yhtenäistää ja selkeyttää konservointityössä tarvittavien sopimuspaperien laadintaa ja auttaa niin työn tilaajaa kuin tekijääkin. Tarjouspyyntölomake otetaan käyttöön vuoden 2008 aikana ja sen voi ladata Pdf-muodossa yhdistyksen verkkosivuilta www.konservaattoriliitto.fi.

Loppuvuodesta 2007 käynnistynyt yhteistyö Museoalan ammattiliiton (MAL) kanssa jatkuu vuonna 2008, jolloin analysoidaan konservaattoreille suunnatun kyselyn tuloksia.

PKL selvittelee mahdollisuuksia yhteistyöstä Espoon modernin taiteen museon (EMMA) kanssa EMMA:n ideoiman taideteosten vaurioista kertovien korttien painattamiseksi myös PKL:lle opetuskäyttöön.

Konservaattoriliitossa toimii myös erikoistumisalojen mukaan järjestäytyneitä erillisiä työryhmiä, mm. tekstiili-, ja arkeologisen materiaalin konservoinnin työryhmät. Työryhmät kokoontuvat omien toimintasuunnitelmiansa mukaisesti. Työryhmien toimintaa pyritään aktivoimaan varaamalla taloudellisia resursseja niiden käyttöön. Resursseja käytetään ja jaetaan hallitukselle esitettyjen toimintasuunnitelmien ja kuluista esitettyjen kuittien perusteella.

PKL Suomen osasto ry:n talousarvio 2008

TULOT

3000 Jäsenmaksut	
jäsenet 265 x á 42€	11 130
eläkeläisjäsenet 10 x á 21€	210
yhteisökannattajajäsenet 9 x á 110€	990
Yhteensä (11 154)	12 330
3020 Toiminta-avustukset (6000)	6 000
3040 Muut tulot (1000)	500
koulutuspäivät, julkaisumyynti yms.	
3030 Mainokset (1200)	1 000
lehti, www-sivut	
Varsinaisen toiminnan tuotto-/kulu jäämä (5 046)	4 670
Tulot yhteensä (24 400)	24 500

MENOT

3160 Hallituksen kulut (4 000)	2 000
3166 Vuosikokoukset (1 200)	1 200
3168 Jäsenkoulutus (2 000)	2 500
3162 Jäsentiedotus (4 500)	3 500
3177 Ilmoitus- ja mainoskulut (-)	1 000
3186 Työryhmät (200)	200
3174 Toimistokulut (500)	500
3181 Kirjanpito (900)	1 500
3175 Palvelumaksut (300)	300
3187 Järjestöpalvelut, vuokrat (500)	500
3189 Muut kulut (300)	300
3188 Kansainvälinen järjestötoiminta E.C.C.O (3000)	3 000
3161 Liittoneuvosto (2000)	2 000
3169 NKF-Jatkokoulutus (1000)	1 000
3185 Meddelelser om konservering (4 000)	5 000
Menot yhteensä (24 400)	24 500

**A k a v a n e r i t y i s a l a t r y .
M u s e o a l a n a m m a t t i l i i t t o r y .
Helsingissä 12.11.2007**

Lukuisten jäsenistöltään tulleiden vetoomusten valtuuttamana Pohjoismaisen konservaattoriliiton Suomen osasto ry (PKL) pyytää selvitystä Akavan erityisalat ry:n neuvottelijan menettelystä KVTES-neuvotteluissa 19.9.2007. Konservaattorit jätettiin sopimuksessa määritellyn samapalkkaerän ulkopuolelle.

KVTES:n mukaan viranhaltijan/työntekijän peruspalkkaa määrättäessä tai siitä sovittaessa peruspalkan määräytymisperusteena tulee olla ensisijaisesti työntekijän tehtävien vaativuus. Palkkaryhmän eli palkkahinnoittelun soveltamisedellytykseksi on usein määritelty tietty koulutustaso, jolla on pyritty kuvaamaan osaltaan palkkaryhmään kuuluvien tehtävien tiedollista vaativuustasoa. Konservaattori -nimikkeen palkkahinnoittelukohdassa ei nimikkeelle määritetä pätevyysvaatimuksia.

Konservaattoreiden koulutuksen tasoa Suomessa on nostettu määrätietoisesti. Konservaattorikoulutus Suomessa alkoi vuonna 1984 kolmivuotisena opistotasoisena. Vuonna 1994 alkoi ammattikorkeakoulutasoinen konservaattorikoulutuskokeilu; koulutusjakson pituus oli 3,5 - 4 vuotta. Vuonna 2000 koulutuksen pituutta lisättiin vuodella ja ammattikorkeakoulutaso vakinaistettiin. Syksystä 2007 on alalla voitu hakeutua MA-tason opintoihin EVTEK:ssa. Useilla konservaattoreilla on akateemisia opintoja ja tutkintoja myös muilta kuin konservointialalta. Lisäksi on huomattava, että jo ennen vuotta 1984, mutta myös sen jälkeen lukuisa joukko konservaattoreita on hankkinut oman alansa perus- ja/tai jatkokoulutuksen ulkomaisissa korkeakouluissa.

Yhteisen kulttuuriomaisuutemme säilyttämiseen erikoiskoulutettuina PKL:n jäsenkonservaattorit sitoutuvat noudattamaan sekä museoalan (ICOM), että Euroopan konservointialan erikoisryhmän (E.C.C.O.) eettisiä ohjenuoria. Konservaattorin työ vaatii sekä kemiallisten, fysikaalisten, teknisten, ympäristöllisten, että sisällöllisesti esteettistäiteellisten näkökulmien hallintaa. Työn suorittaminen käsittää jatkuvaa, monesta eri näkökulmasta tarkastelevaa analyysiä ja arviota sekä toimenpiteistä, että niiden mahdollisista vaikutuksista tulevaisuudessa. Konservaattorin työ vaatii jatkuvaa kouluttautumista ja tietojen päivytystä, jota tarjoavat alan lukuisat, korkeatasoiset kurssit, konferenssit ja julkaisut.

Valitettavasti konservaattoreiden koulutustason kohoamista ei ole otettu huomioon työnantajien taholla palkkatasoja määriteltäessä, tai konservaattorien avoimia virkoja täytettäessä: konservaattorin nimikkeelle on palkattu myös täysin kouluttamattomia henkilöitä. Konservaattoreiden "kirjava" koulutustaso ei riitä perusteluksi sille, että koko ammattikuntaa kohdellaan alimman tason mukaisesti.

Kunnallisen sektorin samapalkkaisuuserän uupumista konservaattoreilta ei voida korvata paikallisilla järjestelyerien suuntaamisella konservaattoreille, kuten MAL lohduksena esittää. Niille pienille rahoille on monta vielä enemmän sitä tarvitsevaa. Järjestelyerät ovat lisäksi monasti jo korvamerkityt paikallisen vinoutuneen palkkauksen korjaamiseen. Pohjoismaisen konservaattoriliiton Suomen osasto haluaa AE:lta ja MAL:lta selkeät vastaukset seuraaviin kysymyksiin:

- kenen valtuuttamana AE:n neuvottelija teki päätöksen KVTES:n sopimisessa jättää konservaattorit samapalkkaerän ulkopuolelle?
- eikö ole AE:n ja MAL:n tehtävä saada konservaattorinimikkeen pätevyysvaatimukset kirjattua palkkahinnoitteluliitteeseen?
- miten AE ja MAL aikovat parantaa konservaattorijäsenistönsä asemaa tulevaisuudessa?

**Pohjoismainen konservaattoriliitto Suomen osasto ry (PKL)
Helsinki 28.11.2007**

PKL on lähettänyt Akavan Erityisalat ry:lle ja Museoalan ammattiliitto MAL ry:lle osoitetun kirjeen, jossa se pyytää selvitystä konservaattoreiden jäämisestä Kunnallisen työ- ja virkaehtosopimuksen KVTES:sin samapalkkaerän ulkopuolelle.

Akavan Erityisalojen kuntasektorin asiamies Jaakko Korpisaari vastasi liittomme kuntasektorin neuvotteluista ja hän toimi Akavan julkisen sektorin neuvottelujärjestö JUKO:n KVTES-alueen neuvottelujen taustaryhmässä. JUKO on Akavan koulutettujen neuvottelujärjestö, joka vastaa Akavan kunta- ja valtiosektorin neuvotteluista. Käydyssä sopimusneuvotteluissa Jaakko Korpisaari yritti loppuun asti vaikuttaa, että myös konservaattorit olisivat saaneet samapalkkaerän. Valitettavasti näin ei käynyt. Samapalkkaisuuserän kohdentamisesta päätti kuntatyönantaja ja se ohjattiin KVTES-sopimuksen tiettyihin hinnoittelukohtiin prosenttikorotuksena. Kohdennuksen päälinjana oli koulutustaso ja alan naisvaltaisuus. Erää eivät saaneet kaikki nyt hinnoittelussa olevat nimikkeet eivätkä hinnoittelun ulkopuolella olevat nimikkeet.

JUKOn lähtökohtana on, että kunnissa jaettavat järjestelyerät tulee suunnata nimenomaan samapalkkaerän ulkopuolelle jääneille ryhmille, muun muassa konservaattoreille. JUKO tulee lähettämään kuntien luottamusmiehille kirjeen, jossa se kehottaa suuntamaan rahat juuri näille ryhmille. Konservaattoreiden kannattaa olla asiassa itsekkin aktiivisia ja olla yhteydessä JUKOn luottamusmieheen ja tarvittaessa omaan liittoon. Annamme liitossa luonnollisesti kaiken mahdollisen avun. Jos ei tiedä, kuka kunnassa on JUKOn luottamusmies, kannattaa asiaa tiedustella liitosta. Jaettavia eriä on kaksi; 1.3.2008 0,5 prosenttia ja 1.5.2009 0,3 prosenttia.

KVTES:sin palkkahinnoitteluliitteessä konservaattoreilta ei edellytetä mitään pätevyysvaatimuksia. Tämä johtune heidän kirjavasta koulutustaustastaan. Akavan Erityisalat ja MAL näkevätkin nyt tärkeänä selvittää, minkälainen koulutus konservaattoreilla tällä hetkellä on. Sen jälkeen voisimme yhdessä PKL:n kanssa miettiä, haluammeko konservaattoreille KVTES:siin jonkinlaisen pätevyysvaatimuksen. Jos haluamme, niin minkä tasoisen. Tässä yhteydessä on myös syytä selvittää, mitä se saattaisi merkitä niille konservaattoreille joilla ei tätä pätevyyttä ole.

MAL tapasi PKL:n puheenjohtajan Riitta Koskivirran 19.9.2007 kuntasopimuksen syntymisen aikoihin. Tässä tapaamisessa päätimme tiivistää PKL:n ja MAL:in yhteistyötä. Päätimme ensimmäisenä tehdä yhdessä selvityksen konservaattoreiden koulutustaustoista, työllistymisestä ja muista työsuhteeseen liittyvistä asioista. Näkemysemme mukaan se auttaa konservaattoreiden edunvalvonnan kehittämistä ja voimistamista. Jo nyt on syytä valmistautua tuleviin sopimusneuvotteluihin. Tapaamisen yhteydessä keskustelimme myös muista yhteistyömuodoista. Tarjosimme muun muassa sellaista mahdollisuutta, että Akavan Erityisalojen lakimiehet voisivat tulla puhumaan PKL:n tilaisuuksiin esim. työsuhteen ehdoista.

Konservaattorit ovat yksi Akavan Erityisalojen ja MAL:in edustamia kuntien koulutettuja kulttuurialan esimies- ja asiantuntija-ammattiryhmiä. Tämän ryhmän edunvalvonta on ja tulee olemaan keskeisellä sijalla liittojemme edunvalvonnassa. Parhaiten tuo edunvalvonta hoituu yhdessä PKL:n kanssa. MAL:in hallituksessa on aina ollut konservaattoreita. Tälläkin hetkellä heitä on kaksi. Siten konservaattoreiden ammatilliset näkemykset tulevat hyvin hallituksessa esille.

Akavan Erityisalat ry
Salla Luomanmäki, toiminnanjohtaja

Museoalan ammattiliitto ry
Ulla Mättö, toiminnanjohtaja

**NORDISK KONSERVATOR FÖRBUNDET (NKF) -
LIITTONEUVOSTON KOKOUS OSLOSSA
1.6.2007,
Mycoteam i Forskningsveien 3 B, 10.30**

Läsnä: Tina Kramer, puheenjohtaja NKF
Karen Borchersen, NKF-D
Michael Höjlund, puheenjohtaja NKF-D
Anna Klint, puheenjohtaja NKF-S
Riitta Koskivirta, puheenjohtaja NKF-FI
Tina Lindgren, Suomen MOK-yhteyshenkilö
Solveig Schytz, puheenjohtaja NKF-N
Maj Stief, päätoimittaja Meddelelser om konservering -lehti (MOK)

Estynyt saapumasta: Ingibjörn Askelsdottir, puheenjohtaja NKF-IS

Tina Kramer valittiin toiselle kolmivuotiskaudelle (2008-2010) liittoneuvoston puheenjohtajaksi. Vuonna 2011 on Islannin vuoro ottaa tehtävä hoidettavakseen, mutta jos sieltä ei löydy halukasta, on Suomen seuraavana vuorossa olevana etsittävä sopiva ehdokas.

Kaikki maat (Islantia lukuunottamatta) esittelivät vuoden 2006 toimintaansa lyhyesti. Suomen toiminnasta kiinnosti erityisesti tarjouspyyntöohjeiden kehittäminen. Yhteistä kaikkien osastojen esittelyissä oli Pohjoismaiden välisen yhteistyön tärkeyden korostaminen, varsinkin E.C.C.O:n toiminnassa.

Michael Höjlund Rasmussen esitteli Tanskan osaston toimintaa kaudella 2006/2007. Osasto mm. osallistui Tanskan konservattorikoulun ja Tanskan opetusministeriön kanssa kokoukseen, jossa suunniteltiin koulutuksen muutoksia. Yhdessä päätettiin tehdä selkeämpi ero bachelor ja MA-opintojen välille opintojen painotuksia muuttamalla ja uudelleen rationalisoinnilla. Tanskan osasto on myös ollut aktiivisesti mukana laatimassa ohjeistuksia kulttuurisineistön ja -omaisuuden käsittelystä ja säilyttämisestä. Ohjeistuksesta pyritään saamaan standardi museoille, jotka ovat sellaista kaivanneet jo pitkään. Loppuhuipentumana Michael kertoi osaston järjestämästä juhlasta Tanskan konservattorikoulun tiloissa oppilaiden ja opettajien kanssa, aiheena ei muuta kuin hauskanpitoa yhdessä – hyvää ruokaa ja tanssia ja seurustelua, hygge tid!

Norjan osaston toiminnasta kaudella 2006/2007 Solveig Schytz mainitsi erityisesti yhdistyksen verkkosivujen uudistustyön ja jäsentiedostojen ajantasaistamisen, sekä jäsentiedotustoiminnan parantamisen. Ruotsin toimintaa esitteli Anna Klint. Marras-joulukuun vaiheessa 2006 Tukholmassa järjestettiin NKF:n 17. konferenssi. Ruotsin osaston saamaa testamenttilahjoitusta Bothénin sisaruksilta käytettiin ensimmäisen kerran tarjoamalla Ruotsin osaston jäsenille ilmainen osallistuminen. Ruotsin osastossa keskusteltiin eläkeläis- ja opiskelijajäsenten jäsenmaksujen alentamisesta, esille nostettiin eräänlainen omakustannusperiaate.

Maj Stief esitteli MOK-lehden vuoden 2006 tilikertomuksen ja vuoden 2007 budjetin, jotka hyväksyttiin. Taloudellinen tilanne on tällä hetkellä hyvä tanskalaisen sponsorituen turvin. Jatkoissa kuitenkin on varauduttava siihen, että myös muista maista saadaan sponsoreita. Sitä varten kannustetaan joka maan edustajia ponnekkaasti hakemaan apurahoja ja tukijoita omista maistaan.

Lisäksi keskusteltiin MOK-lehden peer review –menettelystä, joka on otettu käytäntöön. Päätettiin laatia toimitukselle kirjallinen ohjeistus.

Tina Kramer tullaan muistamaan puheenjohtajakaudestaan omien sanojensa mukaan ainakin ohjeistusten laatijana: hän on saanut alulle kirjalliset ohjeet NKF:n puheenjohtajan tehtävistä, sekä NKF:n jatkokoulutuskurssien ja kongressien järjestämisestä. Kaksi jälkimmäistä on jo käännetty ruotsiksi ja ne hyväksyttiin kokouksessa vähäisin muutoksin. Myös NKF:n sääntöjen ruotsinkielinen käännös esiteltiin, joka sekin hyväksyttiin pienten kirjoitusvirheiden korjaamisen jälkeen. Ohjeiden samoin kuin sääntöjen ruotsinkieliset versiot laitetaan NKF:n verkkosivuille sivujen uudistustyön yhteydessä.

Kokouksessa päätettiin laatia lista NKF:n kongressi- ja jatkokoulutuskurssien julkaisuista, ja mistä niitä voi hankkia. Jokaisen maan tulee kerätä omalta osaltaan tiedot 1.10.2007 mennessä ja lähettää ne Karen Borchersenille, joka toimittaa listan verkkosivuille. Ehdotettiin, että samalla voitaisiin sivuille myös koota lista kaikista NKF:n kongresseista ja jatkokoulutuskursseista.

NKF:n verkkosivujen uudistus- ja päivittämistyöhön on löytynyt tekijä Tanskasta. Hankkeeseen on haettu ja sittemmin saatukin avustuksia useasta eri lähteestä, kaikki Tanskasta.

Seuraava Liittoneuvoston kokous pidettäneen Islannissa 3.6.2008 (MOK-kokous perinteiseen tapaan päivää ennen). Puheenjohtaja ottaa yhteyden Islannin edustajiin ja asiasta päätetään lopullisesti myöhemmin sähköpostitse. Mikäli Islanti ei kykene kokouksia järjestämään, keskusteltiin myös mahdollisuudesta järjestää kokous jossain Pohjoismaiden ulkopuoleisessa maassa, jonne kaikista maista olisi halpoja lentoja.

Kokouksen päätteeksi jatkettiin keskusteluja illallisen merkeissä paikallisessa ravintolassa, jonne iloksemme saapui myös NKF:n entinen puheenjohtaja Kari Greve.

Riitta Koskivirta

Kuljetamme taideteokset turvallisesti. Palvelemme myös taideteosten konservointiin liittyvissä kysymyksissä.

Taidekuljetukset ovelta ovelle kaikkialla maailmassa

Pakkaus
Taidekuljetus
Ripustaminen
Varastointi
Kuljetusvakuuttaminen

Taideteosten hoitaminen ja konservointi

Kuntotarkastus
Konservointi
Kehystys
Inventointi
Konsultointi

Nurminen Prima ►►►

Nurminen Prima Oy, Taidelogistiikka ja konservointipalvelut, PL 160, 01301 Vantaa, Puhelin 010 545 00,
Faksi 010 545 3272, taide@nurminenprima.com, konservointi@nurminenprima.com, www.nurminenprima.com

OOO Nurminen Prima, 4 Rostovsky per. 1 / 2, 119121 Moscow, Russia, Puhelin (+7 495) 626 5668,
Faksi (+7 495) 248 1434, fineart@nurminenprima.com, www.nurminenprima.com

19th-century silver-based photographic print processes

Työpaja The New York Metropolitan Museum of Art:ssa 8.-12.10.2007

Teksti ja kuvat: Maria Järvinen, Suomen valokuvataiteen museo

Osallistuin lokakuussa Andrew W. Mellon Foundationin rahoittamaan 1800-luvun valokuvamenetelmien työpajaan New Yorkissa Yhdysvalloissa. Kurssilla oli 12 osanottajaa sekä kuusi ohjaajaa. Työpajan koordinaattoreina toimivat "Metin" konservaattori Nora Kennedy ja Debra Hess Norris, Delawaren yliopiston konservointiosaston johtaja. Työpaja pidettiin Metropolitanin valokuvakonservointiosastolla, joka oli naamioitu erityisesti kurssia varten suojaamalla työtilat ja järjestämällä lisäpöytiä ryhmätyöskentelyä varten.

Kurssilaisia oli 12 maasta: minä ainoana skandinaavina, yksi puolalainen, ranskalainen, italialainen, portugalilainen, bulgarialainen, brasilialainen, amerikkalaistunut venäläinen, meksikolainen, australialainen, kanadalainen ja yhdysvaltalainen. Osa osallistujista toimi valokuvakonservaattorina museossa, osa yksityisessä firmassa, osa oli opetuspuolella tai koordinaattorina. Toiset olivat ehtineet opiskella valokuvakonservointia jo pidempään, minä taas muutaman muun kanssa olin aloittelijoiden joukossa. Kokemuksen pituudella ei kuitenkaan ollut suurta merkitystä tässä työpajassa, sillä kurssi oli erittäin käytännönläheinen ja perustui nimenomaan ilmiökopiovedosten tekemiseen vanhoilla valokuvatekniikoilla: suolapaperi-, albumiini-, hopeagelatiini- ja kollodiummenetelmällä. Päälyystimme ja herkistimme itse paperit, valotimme ne negatiivien läpi, kiinnitimme ja sävytimme, sekä pesimme vedokset, samoilla periaatteilla kuin 150 vuotta sitten tehtiin. Vain välineemme ja materiaalimme olivat modernimmat. Päivät kestivät kello 9-19.30, paitsi perjantaina lopetimme jo viideltä. Vaikka päivät olivat pitkiä, ne hurautivat nopeasti, sillä tekemistä oli paljon. Vasta kun pysähtyi ja lopetti tekemisen päivän päätyttyä, huomasi olevansa melkoisen uupunut. Mutta innoissaan!

Työpajan ohjaajina toimivat Doug ja Toddy Munson, jotka pyörittävät omaa *Chicago Albumen Works* -yhtiötään. Yhtiö on erikoistunut historiallisten vedosten valmistamiseen, kuten myös erilaisten vedospapereiden ja valokuvakemikaalien valmistukseen. Munsoneilla on pitkä ja vahva kokemus sekä 1800-luvun valokuvamenetelmistä että opettamisesta, mikä näkyikin hyvin toteutettuna kurssin etenemisenä. Saimme eri menetelmistä tarkat käsikirjat materiaalitietoineen ja resepteineen sekä tarkkoine ohjeineen vedosten eri valmistusvaiheista. Negatiiveina saimme käyttää vanhoja paperinegatiiveja (!), lasinegatiiveja tai moderneja polyesteripohjaisia negatiiveja. Fotogrammeja varten oli erilaista pikkusälää, kuten puiden lehtiä, pitsiä, sulkia jne. Valotukseen käytimme UV-valolaatikoita. Auringonvaloakin olisi voinut kokeilla, mutta pahaksi onneksi helteinen ja siis aurinkoinen sää ehti muuttua pilviseksi juuri tässä vaiheessa työpajaa.

Aloitimme kokeilemalla kahta eri suolapaperimenetelmää, jotka lienevät tuttuja monelle paperikonservaattorille opiskeluajoilta. Näistä siirryimme hieman vaativampaan albumiinimenetelmään, jossa valmistimme albumiiniliuoksen alusta pitäen itse: jokainen kokeili valkuaisten erottelua keltuaisista. Kotileipureilta se kävi yhdellä kädellä. Emulsiota laitettiin paperiin kaksi kerrosta, joten pelkästään vedospaperin valmistukseen päälylystämisineen ja herkistämisineen hopeanitraatilla meni kuivausaikoinen pari päivää.

Oli mahtavaa nähdä, miltä albumiinivedos näyttää tuoreeltaan. Sävyt ovat huomattavasti rikkaampia ja raikkaampia kuin useimmissa vanhoissa, kellastuneissa ja haalistuneissa albumiinivedoksissa.

Albumiinivedoksen valmistuksen lomassa kokeilimme hopeagelatiini-ilmikopioimismenetelmää, ja tämä oli ainoa menetelmä, jossa käytimme ainoastaan valmista ilmikopioimis-gelatiinipaperia (printing-out paper, P.O.P.). Sinänsä menetelmä jäi siis kuriositeetiksi, sillä muissa tapauksissa emulsion valmistus oli hauskaa ja antoi paremman kuvan menetelmän eri vaiheista. Haastetta olikin sitten kollodiumvedoksen valmistuksessa, ja ehdimme kokeilla ainoastaan yhden paperin päällystämistä kollodiumilla. Muutoin käytimme ennalta meitä varten valmistettua P.O.P. -kollodiumpaperia. Koska kollodiumliuoksen valmistaminen on monivaiheinen ja se tekeytyy viikkoja, teimme erän liuosta, mutta käytimme päällystämiseen Munsoneiden jo aiemmin valmistamia eriä. Kollodiumvedos on kuitenkin vaivansa arvoinen, ja niitä olisi ollut mielenkiintoista tehdä enemmänkin.

Lähes kaikissa menetelmissä saimme kokeilla kahta eri sävytettä. Vedokseen sai laittaa mukaan harmaakiilan, josta oli mahdollisuus mitata densitometrillä sävyjen tiheyden muutos ennen ja jälkeen sävytyksen. Itse olisin halunnut tehdä enemmän vertailuja eri sävytteiden välillä, mutta tällä kertaa siihen ei vain ollut aikaa.

Valokuvaalaboratoriotyöskentelyn lomaan sijoittui luentoja valokuvakemiasta, valokuvahistoriasta ja valokuvan estetiikasta sekä sosiaalisista konteksteista. Kemian opettajana oli jo eläkkeelle jäänyt tohtori Mike Ware, joka on kirjoittanut mm. *Mechanisms of Image Deterioration in Early Photographs: The Sensitivity to Light of WHF Talbot's Halide-fixed Images 1834–1844* -kirjan. Mike kertoi valokuvan vauriokemiasta, ja englantilaisena herrasmiehenä osasi myös keventää vaikeaa asiaa. Kevennykset olivatkin tarpeen, sillä kemian luennot ajoittuvat harmittavasti iltaan kello 17-19.30, tosin vain kahtena iltana. Kemia sattuu olemaan lempiaineitani, joten olisin mielelläni kuunnellut Mikea enemmänkin. Bonuksena Mike kertoi omista *krysotyyppi*-kokeiluistaan (engl. chrysotype), vedoksista, joissa hopean sijasta on käytetty kultaa.

Kuva 1. Kananmunien rikkomista. Amerikkalainen Sarah ja puolalainen Izabella erottelevat valkuaiset keltuaisista.

Toinen lempiaineeni, historia, oli edustettuna myös englantilaisen Roger Taylorin luennoilla. Roger kertoi lähinnä Ison-Britannian valokuvauksen historiasta 1800-luvulla. Hänen osuutensa valotti paljon valokuvan valmistusta ennen alan teollistumista. Mielenkiintoisia olivat myös keskustelut, joita ohjaajat kävivät keskenään. Kaikki tuntuivat saavan uutta tietoa toisiltaan. Roger on Leicesterissä De Montfortin yliopistossa valokuvahistorian professorina, ja aikaisemmin hän on ollut Bradfordissa Museum of Photography, Film and Television:ssa. Roger myös kuratoi yhdessä Metropolitan Museumin valokuvaosaston kuraattorin Malcom Danielin kanssa museossa juuri auenneen näyttelyn *Impressed by Light: British Photographs from Paper Negatives, 1840-1860*.

Malcolm Daniel esitteli kurssilaisille valittuja paloja Metin vanhimmista valokuvakokoelmista: Talbotin *The Pencil of Nature* –kirja sekä mm. Hippolyte Bayardin, Louis Robertin ja Gustave Le Grayn vedoksia. Oli vaikuttava kokemus nähdä ”livenä” alkuperäisvalokuvia, joista on nähnyt vain painokuvia kirjoissa.

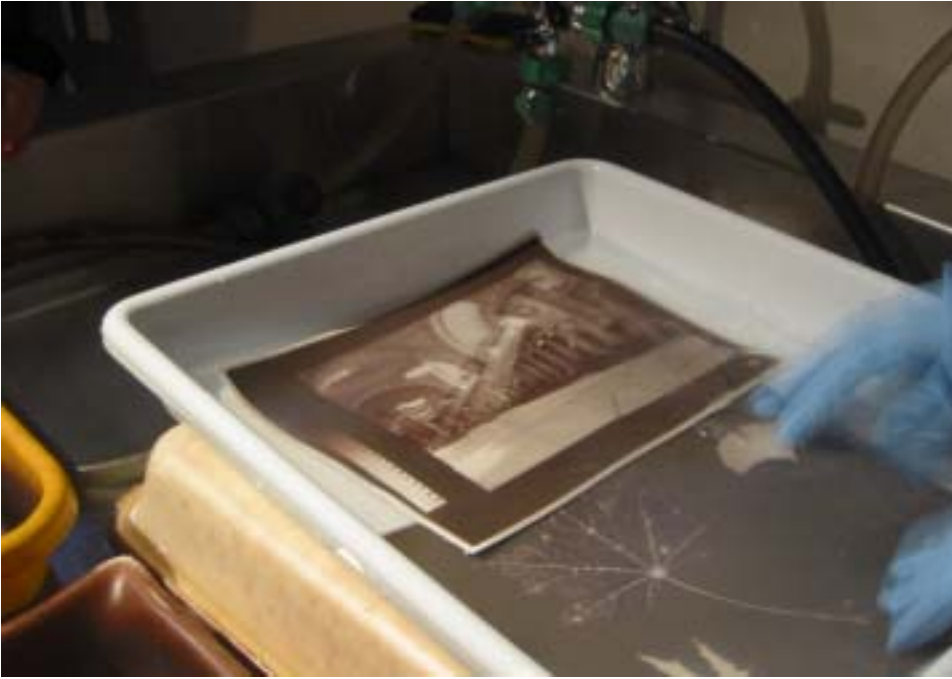
Kuudentena luennoitsijana oli taiteilija ja valokuvataiteen opettaja Jonathan Kline, joka esitteli lähinnä omia töitään. John kuvaa neulanreikäkameralla (ja pitkällä valotusajalla) kuun/ auringon valaisemia maisemia, joissa valokaari näkyy juovana taivaalla. Vedostukseen hän käyttää suolapaperia.

Kuva 2. Carina Venäjältä sävyttää albumiiniliuoksia.

Työpaja oli antoisa kokemus, se lisäsi huimasti tietouttani vanhojen valokuvamenetelmien kohdalla. Perehtymällä historiallisiin menetelmiin sain syvennettyä valokuvien vauriokemian tietouttani, mikä auttaa minua omassa työssäni valokuvakonservoinnin parissa. Opin myös tunnistamaan hieman paremmin eri kuvatyyppejä ja opin niiden erityispiirteistä. Ainakin tiedän, miten voin yrittää harjaannuttaa näitä taitoja. Ja tietenkin ymmärrän nyt eri menetelmien prosessit alusta loppuun, toisin kuin lukemalla pelkästään kirjoista. Kurssin tietomäärä oli niin valtava, että sulateltavaa riittää pitkäksi aikaa. Toivottavasti oppimani avulla voin antaa asiantuntevampia neuvoja niitä tarvitseville. Työpajan ansiosta sain kontakteja valokuvakonservoinnin alalta ympäri maailmaa, ja toivon tapaavani kurssilaisia ja ohjaajia myöhemminkin.

Kuva 3. Kollodium vedoksia sävytteessä.

Oli ilo myös tavata kurssikaverini konservattori Taina Meller, joka oli työpajassa tarkkailijan roolissa George Eastman Housen edustajana Rochesterista. Tainakin on aikoinaan osallistunut monille Mellon-kursseille.

Haluankin osoittaa kiitokseni Andrew W. Mellon Foundationille, jonka tuella pääsin osallistumaan työpajaan. Säätio tekee upeaa työtä valokuvakonservoinnin hyväksi!

Linkkejä:

- <http://www.mellon.org/>
- <http://www.albumenworks.com/>
- <http://www.mikeware.co.uk/mikeware/main.html>

Kuva 4. Venäläinen Carina ja brasilialainen Sandra valmistavat suolaliuosta.

Afrikkalaisten aarteiden jäljillä

Teksti ja kuvat: Veera Puranen ja Mari Sollman, huonekalukonservointi
Päivi Koivuluoma ja Eveliina Ojanne, tekstiilikonservointi
4. vuosikurssi Evték Ammattikorkeakoulu, Muotoiluinstituutti

Innokas asiantuntijoiden tutkimusryhmä suuntasi kohti eteläisen Afrikan paahtavaa kuumuutta keväällä 2007. Tavoitteena oli tutkia ja kartoittaa afrikkalaista ajatustapaa paikallisen kulttuuriperinnön säilyttämisestä. Mukana olivat vain välttämättömimmät konservoinnin ensiapumateriaalit, avoin mieli ja halu soveltaa tietoa paikallisiin museaalisiin olosuhteisiin. Tiesimme vain, että konservointi oli maassa toistaiseksi melko uusi käsite, joten ammatillisesti ajateltuna kyseessä oli varsinainen hyppy tuntemattomaan.

Kolmannen vuoden EVTEK Muotoiluinstituutin opiskelijaryhmä lähetettiin maaliskuussa 2007 kolmeksi kuukaudeksi työharjoitteluun Namibiaan. Tutkimusryhmään kuului kuusi opiskelijaa kolmelta eri suuntautumislinalta: tekstiili-, huonekalu- ja esinekonservoinnista. (kuva 1) Lisäksi mukana olivat näiden linjojen lehtorit, jotka olivat Namibiassa vuorotellen valvomassa yhteistyön kulkua. Oppilaitoksemme ja Namibian Kansallismuseon välille on tehty monivuotinen yhteistyösopimus, jonka seikkailunhaluisia koekaniineja olimme. Työskentelimme useissa eri kohteissa: Namibian Kansallismuseossa (National Museum of Namibia) Windhoekissa, pienessä Nakambale-museossa Namibian pohjoisosassa, Swakopmundin museossa rannikolla sekä Rehobothin museossa. Tarkoituksena oli tutustua kulttuurillisiin olosuhteisiin paikassa, jossa konservoinnin pohjimmaisat periaatteet ovat vasta nousemassa ajankohtaisen keskustelun aiheeksi.

Kuva 1. Evtékin opiskelijat ystävineen.

Namibia itsenäistyi 1990 ja valtion kehittäessä omaa identiteettiään nousee esiin myös kysymys kulttuuriperinnöstä ja sen säilyttämisestä. Namibiassa on jo ryhdytty toimiin luonnonsuojelun osalta ja paikallisen faunan ja flooran arvoa, samoin kuin kestävää kehitystä, pyritään painottamaan monessa kontekstissa. Seuraavana vuorossa onkin kansallinen perintö kulttuurin osalta; eri alkuperäisheimojen kulttuurit, huomioiden lisäksi maan vaiheet Saksan siirtomaana, kuten myös brittien vaikutus Etelä-Afrikan suunnalta ja itsenäistymistaistelun jättämät jäljet - unohtamatta nykyistä tilannetta. Kuvassa ovat mukana kauas ulottuvat vaiheet, joissa omat lukunsa saavat niin Namibian menneisyys Saksan siirtomaana, Etelä-Afrikan kautta tulleet apartheid-vaikutteet, kuin melko hiljattain hankittu poliittinen itsenäisyys.

Mitä itse Namibian kansallismuseoon tulee, sanottakoon että aiempina vuosikymmeninä korkealle arvostettu instituutio on tällä hetkellä sisäisten ristiriitojen takia tullut tien risteykseen. Vaihtoehtoina ovat joko rapistumisen jatkuminen tai radikaalien toimenpiteiden kautta saavutettava uudistuminen. Esimerkiksi kokoelmista on näytteillä vain murto-osa ja perusnäyttelyn yleisilme ei anna kovinkaan selkeää eikä puolueetonta kuvaa maan historiasta ja kulttuuriperinnöstä. Kokoelmapolitiikka on lähes olematon, minkä takia museovierailija saa hyvin puutteellisen yleiskuvan museon esittelemästä menneisyydestä.

Tekstiilikonservoinnin suhteen Namibian museoissa oli suorastaan huutava tarve. Erilaisia tekstiilejä riitti kolonialismin ajan tyyli- ja kirkollistekstiileistä vanhoihin lippuihin, joten rajallisen ajan takia työn alle otettiin vain kaikkein kiireellisimmät tapaukset. Kaikissa museoissa ongelmana oli muun muassa pöly ja aavikkohiekka, joka kulkeutui museoihin avonaisista ikkunoista, ovista ja pienimmistäkin raoista. Ikkunat piti pitää auki, sillä museoissa ei useinkaan ollut muuta ilmastointia, ja esimerkiksi Nakambale-museossa oli tärkeä tuulettaa myös käytettyjen hyönteismyrkkujen takia.

Pääkaupungissa Windhoekissa työ oli pitkälle siivousta ja järjestelyä. Pyrimme järjestämään väliaikaista tekstiilivarastoa, joka oli kaaoksen vallassa ja tekstiilejä oli sekä pöydillä että lattioilla. Tekstiilien numeroinnissa oli puutteita ja sekavuuksia, joiden selvitystä vaikeutti se, että luettelokirja oli kirjoitettu afrikaansiksi. Käytännön konservointitoimenpiteissä jouduimme tyytymään niihin tarvikkeisiin mitä saatavilla oli. Mukana oli mm. joitain tukikankaita ja lankoja, liimoja, pesuainetta ja erilaisia pientyökaluja. Tarkoitus oli ostaa paikan päältä lisäksi joitain tavaroita, mutta pienimpienkin hankintojen kanssa sai käydä läpi hintapyyntöjen ja allekirjoitusten kafkamaisen byrokraatialabyrintin.

Nimikylttien ja esineiden kiinnityksessä sinitarra oli namibialaisten suosiossa ja sitä tungettiin joka paikkaan. Perustelut kyseisen pirullisen materiaalin käyttöön olivat sangen mielikuvitukselliset; sinitarra kuulemma esti museoesineiden varastamisen näyttelytiloista. Toinen kiperä aine näyttelyesineissä oli linnunkakka, koska linnut pääsivät lentämään sisään näyttelytiloihin.

Swakopmundin museo Atlantin rannalla oli näkemistämme museoista parhaiten hoidettu, joten siellä ehdimme keskittyä yksittäisiin esineisiin. Pääsimme tekemään peruskonservointitoimenpiteitä, kuten pesemään, suoristamaan ja tukemaan tekstiileitä. Swakopmundissa mereltä tuleva kosteus ja suolainen ilma ovat yksi suurimmista huolista; metalliesineet pyrkivät korrodoitumaan helposti. Ruostetta oli mm. kanaverkosta valmistetuissa mallinukeissa ja joissain puvuissa. Toimivia aineita ruosteen poistoon tekstiileistä ei yksinkertaisesti löytynyt, joten ainoaksi mahdollisuudeksi jäi uusien ruostetahrojen ehkäiseminen. Työryhmällä oli aikaa vain hyvin rajatusti, jotenärkevimmäksi toimenpiteeksi osoittautui useimmassa tapauksessa yleisilanteen tarkistaminen.

Rehobothin pikkukaupunki sijaitsee 90 km Windhoekista etelään ja on tunnettu lähinnä alueen kuumista lähteistä, joissa itsekin nautimme kuplivista kuumista kylvyistä. Rehobothin asukaskuntaan kuuluvat basterit, joiden verenperintö on sekoitus afrikaanereista ja paikallisväestöstä. Kaupungin tunnelma oli jännittävä yhdistelmä uskontoa ja juopottelua, sillä jokaisen kadun kulmasta löytyi baari sekä kirkko sopuisasti vierekkäin.

Rehobothin museon varastosta löydettiin paksun hiekan ja pölyn alta hieno etnografisten esineiden kokoelma. Kiireisen aikataulumme takia suoritimme vain välttämättömät toimenpiteet eli puhdistimme esineet ja lajittelimme ne pahvilaatikoihin. Suojasimme myös avoimet hyllyköt puuvillakankaalla, jotta tilanne ei pääsisi yhtä huonoon kuntoon kuin aikaisemmin.

Kuva 2. Hyllyjen puhdistusta ja suojaverhojen ompelua Rehobothin museossa.

Namibian pohjoisosassa sijaitseva Nakambale-museo on suomalaisen lähetyssaarnaajan Martti Rautasen 1870-luvulla perustaman lähetyksensä tiloissa toimiva kotiseutumuseo. Kokoelma esittelee Rautasen perheen elämäntyyliä ja lähetyksentekijöiden arkielämää. Näyttelyssä on myös paikallista etnografista esineistöä musiikki-instrumenteista naisten mahtaviin hiuslaitteisiin.

Museo esittelee Ambomaan arkielämää kahdelta eri aspektilta niin, että sekä paikalliset että vierailevat matkailijat näkevät jotakin uutta ja kiinnostavaa. Siksi ajattelimme, että havainnollistamme peruspuhdistuksella miten museon yleisvaikutelmaa voidaan kohottaa helposti ja edullisesti. Hankimme läheisestä Ondangwan kaupungista välttämättömimmät siivousvälineet samalla kun teimme viikoittaiset ruokahankintamme. Kulkeminen maaseudulla ei suinkaan ollut mikään itsestäänselvyys; taksitolppana toimi museon lähellä oleva suuri puu, jonka varjossa odottelimme kaupungin suuntaan kulkevia autoja.

Aloitimme urakan siivoamalla ja järjestämällä huoneen kerrallaan. Pienillä muutoksilla saimme aikaan edullisia muutoksia; esimerkiksi huoneista, jotka olivat Rautasten perheenjäsenten mukaan nimettyjä, saatiin astetta autenttisempaa näköisiä kun esineistöä järjesteltiin tyylin ja funktion mukaan.

Harjoittelumme lopuksi pidimme kahden päivän workshopin, johon tuli noin 30 osanottajaa eri museoista ja laitoksista ympäri Namibiaa. Workshopin teemana oli ennaltaehkäisevä konservointi. Pidimme aiheesta useita luentojaksoja, joissa esille nousi mm. afrikkalainen mentaliteetti kokea museomaailman esittelemä perintö konkreettisen kosketuksen avulla. Haasteellista oli löytää kompromissi sikäläisen aistimaailmaan perustuvan oppimisen ja taas meidän edustamamme "eurooppalaisen" etiikan välillä.

Tehtäviksi osallistujille annettiin kunto- ja riskikartoitusten laatiminen. Keskustelua käytiin myös eri materiaalien hoidosta sekä kokoelman säilymistä edesauttavista tekijöistä. Materiaalikohtaisissa työpajoissa keskityttiin esineiden turvalliseen säilytykseen, numeroimiseen ja käsittelyyn. Kaikki osallistujat pääsivät kokeilemaan esineiden oikeaoppista pakkaamista ja luettelonumerointia. Lisäksi kaikki ompelivat tekstiilityöpajassa pehmustetut henkarit, jotka he saivat mukaansa mallikappaleeksi museoonsa.

Loppupäätelmänä voidaan sanoa, että entuudestaan vieraan maan kulttuurilliseen tilanteeseen perehtyminen oli erittäin avartava ja kasvattava kokemus. Olosuhteet pakottivat keksimään varsin innovatiivisia työskentelytapoja ja etsimään paikallisesta tarjonnasta vaihtoehtoisia materiaaleja. Haastavat työkohteet todella pistivät meidät miettimään asioita uudella tavalla ja käyttämään jopa luovaa hulluutta. Mielenkiintoista esineistöä museoissa on runsaasti ja konservoinnin saralla töitä olisi riittämiin, mutta olosuhteisiin nähden hedelmällisimmän yhteistyön aika ei ole vielä kypsä.

Kulttuuriero Suomen ja Namibian välillä vaikutti työskentelyilmapiiriin niin hyvässä kuin pahassakin. Erilaiseen kulttuuriin tutustuminen muistutti meitä siitä, miten itselleen tuttuja asioita täytyy olla valmis käsittelemään täysin uudelta näkökannalta. Työn lisäksi saimme kokea myös paljon muuta mielenkiintoista. Ratsastimme kamelilla kuumalla aavikolla nomadien tapaan, metsästimme rukoilijasirkkoja kylpyhuoneen katosta kirkumisen säästyksellä, maistelimme paikallisia perinneruokia, näimme monenlaisia eläimiä norsuista leijonaan, kahlailimme kylmässä Atlantissa ja keräsimme taskut (ja matkalaukun) täyteen kauniita kiviä ja simpukoita, ihastelimme ikivanhoja luolamaalauksia ja kävimme katsomassa maailman suurinta hyljeyhdyskuntaa. Vain muutamia mainitaksemme. Tällaisen jäljen jätti meidän Afrikkamme!

Kuva 3. Kamelin selässä.

T e e t ä j a s y m p a t i a a

Teksti ja kuvat: Anna Rajainmaa, 4:n vuoden paperikonservaattoriopiskelija
Evetek Ammattikorkeakoulu, Muotoiluinstituutti

Vanha gelatiini haisee konservointistudiossa, irrottelen varovasti 1900- luvun alun voimapaperia vanhoista kirjoituskääröjen osista. Papereita on liotettu kuumassa vedessä, jotta gelatiini saadaan pehmenemään ja sitten varovasti milli milliltä, käärönpala irrotetaan tukipaperista, joka on osoittautunut huonompikuntoiseksi kuin yli kaksisataa vuotta vanhempi käärönpala.

“Jaa että 1700 -luvulta?” ohjaajani Wing Yui Wong naurahtaa. “Ei ei, minä tarkoitin että käärönpalat ovat 1700 vuotta vanhoja!” Hän hihittää hetken kauhistuneelle ilmeelleni ja tokaisee sitten, kuten yleensä: “Don’t worry. Let’s go have some tea now.”

Ohjaajani Mr. Wong on yrittänyt selittää minulle paperikääröjen historiaa. Kääröt on löydetty läheltä Dunhuangin kylää, silkkitien varrella sijaitsevista luolista ja kyllä, ne joita nyt käsittelemme, ovat 1700 vuotta vanhoja. Kaiken kaikkiaan löydettyä materiaalia on osattu ajoittaa vuosille 100 eKr - 1200 jKr. Löytö tehtiin 1920 -luvulla ja The British Library -harjoittelupaikkani - sai oman osansa kääröistä säilytettäväkseen. Materiaalia löytyy Lontoon lisäksi Pekingistä, Dunhuangista, Pietarista, Berliinistä ja Tokiosta. Dunhuang -projektin tavoitteena on konservoida käärönpalaset, digitoida ne ja liittää internet-tietokantaan, jossa kuka tahansa voi tutkia kääröjä.

Kuva 1. The British libraryn uusi konservointikeskus.

Käärönpalasten haluttiin säilyvän, joten ne taustattiin gelatiinilla kiinni voimapaperiin ja sijoitettiin pleksilasien väliin, jotta molempia puolia käärönpalasista voidaan tutkia. Nytemmin on käynyt ilmi, että sekä voimapaperi että pleksilasi ovat olleet huono ratkaisu. Pääasiassa konservointi tarkoittaakin käsittämättömän hyvin säilyneiden kääröjen pelastamista aikaisemmalta konservoinnilta.

Wong innostuu selittäessään ja kiinalaisaksentti hänen vauhdikkaassa englanninkielessään vahvistuu niin, että jään jälleen ihmettelemään, mille Wong tällä kertaa kihertää. Moni asia on hassua The British Libraryssa, Englannissa, Euroopassa, maailmassa... Missä milloinkin pienen kiinalaismiehen mielestä. “It’s crazy”, Wong nauraa ja pudistaa päätään. Hän haluaa myös kuulla kaiken Suomesta. Mitkä ovat vientituotteemme? Mitä kaloja Suomesta saa?

Konservaattorina nukketohtorilla

Teksti ja kuvat: Katri Kurkela, vastaava toimittaja

Nukketohtori Benita entisöi nukkeja ja nalleja. Jonkin verran korjataan myös muita leluja kuten nukenvaunuja, nalleja tai keinuhevosta. Benita Suomi on toiminut alalla parikymmentä vuotta. Hänellä on pitkä kokemus lelujen entisöinnistä. Benita on erikoistunut nukkien entisöintiin ja on kirjoittanut mm. kirjan Suuri suomalainen nukkekirja. Benita toimittaa myös Nukke ja Nalle-lehteä, joka ilmestyy neljä kertaa vuodessa. Benita valittiin viime syksynä Pauligin juhlamokka mainokseen ja hänestä ja hänen työstään on tehty myös ohjelmia televisioon. Tätä kautta asiakasmäärä on noussut ja kiirettä piti ainakin minun ollessani Benitalla viime keväänä: potilasjono oli lähes puoli vuotta. Tosin kiireellisimmät ensiapua vaativat tapaukset päästettiin jonon ohi.

Innostukseni vanhoihin leluihin lähti 1950-luvun nukenvaunuista, jotka konservoin koulussa kurssityönä viime syksynä. Nukenvaunut olivat haasteellinen projekti, sillä niissä oli monia eri materiaaleja. Näin on monesti myös huonekaluissa. Hain nukketohtorille harjoitteluun, koska ajattelin että siellä voisin tehdä käytännön työtä monenlaisten materiaalien ja esineiden kanssa. Halusin myös nähdä, miten vanhoja esineitä korjataan ja kuinka paljon tämä eroaa konservoinnista.

Benitalla tehdyt toimenpiteet määräytyivät asiakkaan toiveiden, maksukyvyyn ja Benitan kokemuksen mukaan. Nukkeihin vaihdettiin raajoja toisista nukeista tai sitten niihin amputoitiin vain puuttuva osa varaosanukeista. Vääntyneitä ja haljenneita vartaloita korjattiin liimaamalla ja paklaamalla puukitillä. Paikkaukset retusoitii akryyliväreillä. Pahasti rikkoutuneita raajoja korjattiin vetämällä kuminauhoja raajojen ulkopinnoilta. Välillä jouduttiin kehittelemään kaikenlaisia virityksiä, jotta esim. lonkat saatiin pysymään paikoillaan. Peruukkeja ja vaatteita nukkeille vaihdettiin asiakkaan toiveiden mukaan ja ehostusta maalattiin uudelleen. Korjaukseen käytettiin moderneja materiaaleja ja kaikkea mahdollista, mikä vaan edesauttoi korjausta. Työtahti oli kova ja liikaa aikaa ei voinut käyttää yhteen projektiin. Korjausten poistettavuutta ei ajateltu vaan ennemminkin korjausten kriteerinä oli kestävyys ja hieno ulkonäkö.

Kuva 1. Nukke oli Benitalle tullessaan maalattu enkeliksi. Selässä oli siivet. Asiakas halusi maalit ja siivet pois.

Kuva 2. Nukke valmiina.

Tein työharjoitteluaikana nukkien lisäksi kahdet 1950-luvun nukenvaunut. Nukenvaunut korjattiin huomattavasti raaemalla kädellä kuin olisin itse suositellut. Molemmat vaunuista haluttiin käyttöön ja tämä asetti korjauksen suhteen omat vaatimuksensa. Toisten vaunujen maalipinta oli huonokuntoinen ja koska maalinkiinnittäminen ei ajan kalleuden vuoksi tullut kysymykseenkään, valittiin nopein ja helpoin tie ja maalattiin vaunut kokonaan uudestaan akryylivärein ja lakattiin päälle liuotinpohjaisella spraylakalla. Repeytyneet kuomut, jotka olivat molemmissa maalattua tai muovipinnoitettua kangasta paikattiin alta tukikankaalla. Sen jälkeen sekä tukikangas että kuomun ulkopinta maalattiin uudelleen.

Nieleskelin monta kertaa työskennellessäni, mutta päätin ottaa harjoittelun mahdollisuutena oppia. Ja opinhan minä kaikenlaista. Kuten sen, että on monia tapoja käsitellä vanhoja esineitä: toiset edesauttavat esineen säilymistä ja toiset muuttavat esineen luonnetta rajusti, mutta tekevät siitä käyttökelpoisen. Nukketohtorin tehtävä on saattaa potilaat käyttökuntoon. Konservattorina otan toisen lähestymistavan asiaan. Aion silti soveltaa oppimiani tekniikoita työssäni eli ei se ihan turha harjoittelu ollut.

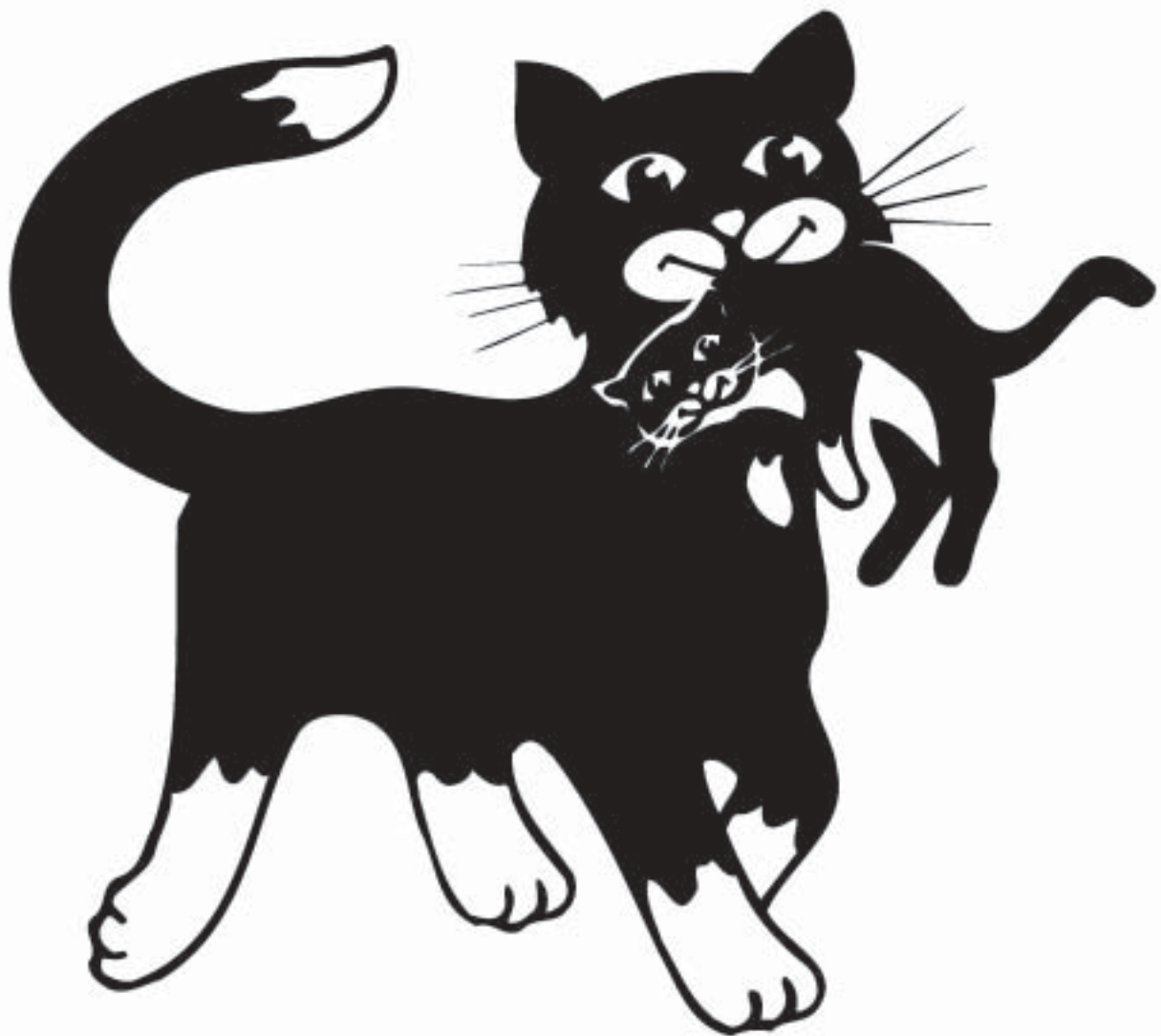
Kirjoitin kuvissa 3 ja 4 näkyvien vaunujen kunnostuksesta Benitan Nukke ja Nalle-lehteen artikkelin "Nukenvaunut kuntoon: konservoiden, entisöiden vai korjaten." Tässä artikkelissa yritin selvittää tavalliselle kaduntallaajalle mitä konservointi on ja perustella syitä miksi konservointi kannattaa. Konservoinnin ilosanomaa on siis saatu levitettyä taas hieman eteenpäin. Menikö se sitten perille, sitä en tiedä.

Kuva 3. Nukenvaunut ennen konservointia.

Kuva 4. Nukenvaunut korjauksen jälkeen.

VICTOR EK®

Taidekuljetukset ammattitaidolla vuodesta 1885

vaihde puh. 09-125 11 • www.victorek.fi
taidekuljetukset puh. 09-125 1375 • peik.leka@victorek.fi

Ensimmäinen eurooppalainen esinekonservoinnin opiskelijakonferenssi, Köln 2007

Teksti: Mari Sollman ja Laura Suomalainen
 Huonekalukonservoinnin 4. vuoden opiskelijat
 EVTEK Ammattikorkeakoulu, Muotoiluinstituutti

Konservointikonferensseja organisoidaan useita vuodessa ja ympäri maailmaa, mutta tämänkertaisen konferenssin teki erikoiseksi se, että sen järjestivät kölniläiset opiskelijat muille konservaattoriopiskelijoille eripuolilta Eurooppaa. Kölnin Fachhochschule:n neljännen vuoden opiskelijat ottivat vuoden 2006 loppupuolella haasteen vastaan opettajiltaan ja aloittivat suunnittelun. Aiheeksi julkistettiin laaja-alaisesti esineiden konservointi, mukaan lukien mm. modernit materiaalit, musiikki-instrumentit, etnografiset esineet ja historialliset rakennukset.

EVTEK Muotoiluinstituutin konservointiosastolla kiinnostuttiin konferenssista niin paljon, että kaksi huonekalukonservoinnin ja neljä maalaustaiteen konservoinnin opiskelijaa päätyivät luennoitsijoiksi. Yhteensä suomalaisia oli mukana 8 opiskelijaa ja yksi lehtori. Esitelmien aiheet oli valittu kouluajanamme tekemistämme mielenkiintoisista konservointiprojekteista. Yhdessä esitelmässä kerrottiin opiskeluihin liittyvästä työharjoittelujaksosta Namibiassa, jota on myös kuvattu tarkemmin omassa artikkelissaan tässä lehdessä.

Konferenssi pidettiin 5.- 6. lokakuuta 2007 Kölnin Fachhochschulen tiloissa. Osanottajia oli satakunta, opettajat mukaan luettuna. Vaikka suurin osa osallistujista ja luennoitsijoista olivat saksankielisistä maista, yhteisenä kielenä konferenssissa käytettiin englantia. Esitelmät olivat mielenkiintoisia ja hyvin toteutettuja, mutta erityisesti mieleen jäivät omaa suuntautumisalaamme koskevat aiheet *rauskun nahan käytöstä huonekaluissa* sekä Marcel Breuerin suunnitteleman tuolin *“ti3d” tutkimus ja konservointi*.

Kuva 1. Kölnin katedraali.

Konferenssin esitelmien lisäksi meillä oli mahdollisuus tutustua mahtipontiseen Kölnin katedraaliin (kuva 1) sekä osallistua ohjattuun kaupunkierrokseen. Pääsimme katedraalin korkeuksiin seuraamaan rakennuskonservaattoreiden jalan jälkiä sekä nauttimaan kirkon tornista avautuvasta mielettömän upeasta näköalasta Kölnin kaupungin yli (kuva 2).

Kuva 2. Rakennuskonservaattoreiden työmaalla..

Kölniläiset olivat suunnitelleet maiden välistä lentopalloturnausta ensimmäisen illan viihdykkeeksi, mutta suomalaisten konservaattoreiden keskuudesta ei löytynyt siihen tarpeeksi innostusta. Kulttuurieroista jaksettiin mainita vielä loppupuheessa, jolloin muistutettiin pilke silmäkulmassa seuraavia järjestäjiä valitsemaan joku muu urheilulaji. Konferenssin päättöjuhlat pidettiin paikallisessa pikkubaarissa, jossa pikkupurtava sekä svengaava musiikki viihdyttivät osallistujia.

Esitelmän pitäjät saivat yhdeltä konferenssin sponsorilta Wacker kemikaalifirmalta lahjaksi *Experimental Kit*in, salkun, johon oli koottu erikokoisissa muovipurkeissa näytteitä firman silikonimateriaalien tarjonnasta. Täytyy tunnustaa, että matkalla lentokentälle pelkäsimme ettemme pääse lentokoneeseen näiden hyvinkin epäilyttävien matkatavaroiden kanssa. Toisin onneksi kävi.

Kölniläisten toive on, että opiskelijakonferenssin perinnettä jatkettaisiin järjestämällä uusia konferensseja. Toivottavasti seuraavat EVTEKin konservointiopiskelijat innostuvat asiasta ja kutsuvat muiden maiden oppilaat Suomeen. Kommunikaatio eri maiden opiskelijoiden välillä on hyvä asia, se pistää ajatukset ja innostuksen kiertämään.

PKL Suomen osasto ry

Puheenjohtaja

Paperikonservaattori Riitta Koskivirta
Suomen valokuvataiteen museo
Tallberginkatu 1 G, 00180 Helsinki
puh.työ 09-686 63618, fax 09-686 63630
riitta.koskivirta(at)fmp.fi

Varapuheenjohtaja

Tekstiilikonservaattori Anna Häkäri
Wolffintie 36, 65200 Vaasa
puh.työ 06-3122 223, gsm 040-5241 274
anna.hakari(at)iad.evtek.fi

Hallituksen jäsenet

Maria Järvinen, varsinainen jäsen
Suomen valokuvataiteen museo
Tallberginkatu 1 G
00180 Helsinki
puh. (09) 6866 3619, faksi (09) 6866 3630
maria.jarvinen(at)fmp.fi

Esinekonservaattori Pia Klaavu

Konservointilaitos
Suomen kansallismuseo
PL 913, 00101 Helsinki
puh. (09) 4050 9503, faksi (09) 4050 9500
gsm (040) 775 8160
pia.klaavu(at)nba.fi

Rakennuskonservaattori Anni Lehtimäki

Puskalantie 15, 60720 Tuomikylä
puh. työ 020-1245341, gsm 040-8301279
anni.lehtimak(at)seamk.fi

Taidekonservaattori Nina Robbins

Niemenmäentie 4 A 3, 00350 Helsinki
puh. 050 3678 398
robbins(at)kolumbus.fi

Paperikonservaattori Tina Lindgren

Konservointi Arkki Ky
Porintie 2 E 65, 00350 HELSINKI
puh. 050-4128905
arkki(at)suomiforum.com

Tekstiilikonservaattori Taina Leppilahti

Arvotekstiilipalvelu Tupulatäkki Oy
Vihdintie 32, 03100 Nummela
puh. 09-2242 7023, gsm. 044-565 4041

Taloudenhoitaja

Tekstiilikonservaattori Vuokko Ahlfors
Konservointilaitos
Suomen kansallismuseo
PL 913, 00101 Helsinki
puh. 09- 40509515
vuokko.ahlfors(at)nba.fi

Sihteeri

Tekstiilikonservaattori Pirjo Taipale
Otto Brandtin tie 17 A 18
00650 Helsinki
puh. 050-303 6577
pirjo.taipale(at)welho.com

Jäsenasias sihteeri

Taidekonservaattori Katariina Johde
Sturenkatu 37-41 H 72
00550 Helsinki
puh. 050 527 7076
katariina_johde(at)yahoo.com

NÄKYMÄTÖN VIHOLLINEN?

Estä loisteputkista lähtevä UV-säteily tehokkailla EncapSulite UV 400 suojaputkilla!

Ne ovat helposti asennettavissa tavallisten loisteputkien päälle. Saatavana heti hyllystä 120 cm ja 150 cm mittaisina, ja tilauksesta saa muitakin kokoja, myös uusille T5 pienoisputkille. Hinnat alkaen 30,- /kpl.

SALAMASELÄNNE KY

Puh 03-3445055 E-mail:mattifinland@kolumbus.fi

MUSEOIDEN

HANKINTAKESKUS KY

Puh 03-3445937

E-mail:kaarina.rissanen@kolumbus.fi

Yhteinen postiosoite: PL 22, 33311 Tampere